

# *Sommeren mellem land og by*

*En københavnerfamilies landliggerliv i året 1788*

*Af Mette Boritz*

Når tidligere tiders borgerskabskultur skal beskrives, og centrale træk fremhæves, foregår det ofte ved brug af modsætninger som mandligt eller kvindeligt, offentlig eller privat og arbejde eller fritid. På samme vis bliver det borgerlige landliggerliv beskrevet, analyseret og forstået ud fra faste modsætninger som vinter eller sommer, by eller land og integreret eller isoleret. Disse modsætninger har i høj grad bidraget til et stereotypet billede af, hvordan livet som landligger formede sig. Den gængse opfattelse er, at hvert år når sommeren nærmede sig, var tiden inde for borgerne til at flytte hushold og familie fra byen til landet. Vinterens hektiske og krævende byliv blev i sommermånederne afløst af det rolige og mere afslappede liv på landet. For ligesom vinteren adskiller sig fra sommeren, adskilte livet i byen sig afgørende fra det liv, borgerne førte på landet. Hvor byens liv var præget af arbejde og pligter, kunne man på landet vie sin tid til naturoplevelser og til familielivet. På landet var det de nære værdier som var i centrum. Her var alt mere enkelt. Nok modtog man gæster på landstederne, men det sociale liv her var intet imod de utallige middage, visitter og selskaber, der blev ført i byen. Fra om vinteren at tage aktivt del i det borgerlige selskabsliv, levede man om sommeren et mere isoleret liv på landet. Den gængse opfattelse er med andre ord, at der for borgerne var tale om to forskellige verdener med hver sin dagsorden – og ligesom borgerne ikke kunne drømme om at tage på landet om vinteren, forlod de samme borgere kun nødigt deres landsteder for at tage til byen om sommeren. Særligt kvindernes landliggerliv er blevet opfattet som værende isoleret, da de ikke havde forretninger eller andet, der kunne tvinge dem væk fra de landlige omgivelser.

Anvendelsen af modsætninger har i høj grad været med til at præge vores syn på det borgerlige landliggerliv. Modstillede begreber kan være til stor hjælp når man søger at beskrive og forstå de centrale værdier og elementer i en kultur eller et fænomen. Men brugen af modstillede begreber er samtidig med til at skabe forenklede eller ideale billeder. I dag har vi et godt kendskab til landliggerlivets mere overordnede rammer, men vi ved ikke meget om hvordan livet egentlig formede sig for landliggerne i slutningen af 1700-

årene. Var der i praksis så skarpe skel mellem vinterens liv i byen og sommerens liv på landet, og hvad fik borgerne egentlig dagene til at gå med, når de lå på landet?

For at komme dette nærmere vil denne artikel tage udgangspunkt i en enkelt borgerfamilies landliggerliv. Vi vil følge den velstående københavnske apotekerfamilie Becker på familiens landsted i Nærum såvel som i familiens hjem i Købmagergade. Hovedvægten vil blive lagt på livet, som det udspillede sig dag for dag i året 1788. Via apotekerfruen Anne Christine Becker personlige dagbogsnotater har vi i dag en enestående mulighed for at komme helt tæt på livet i netop dette år. Nok virker et år som udgangspunkt ikke af meget, hvis man ønsker at få et overordnet indblik i borgernes landliggerliv i slutningen af 1700-årene. Men ved at vælge det helt nære perspektiv, bliver det muligt at komme helt tæt på det levede liv, og dermed at få et mere varieret og mangfoldigt indblik i, hvad det ville sige at ligge på landet.

### *Perspektiver på 1700-tallets borgerlige landliggerliv*

Siden sidste halvdel af 1700-tallet har det borgerlige landliggerliv været et fænomen der er blevet studeret og kommenteret. Først og fremmest har selve landstederne – deres bygninger, parker og haver haft en forskningsmæssig interesse. Men ud over at studere selve landstederne har der også været en forskningsmæssig interesse for at komme bag om landliggerlivet og ikke alene at søge forklaringsmodeller for, hvorfor borgerne lå på landet, men også for at se på landliggerlivets betydning for borgernes kultur og indbyrdes relationer. Landliggerlivet har på mange måder tjent som et kærkomment eksempel til at underbygge og beskrive forskellige tiders og forskeres tanker, ideer og perspektiver på borgerskabet og den borgerlige kultur.

Byen i sig selv er blevet fremhævet som en af de væsentligste grunde til at borgerne om sommeren søgte på landet. Luften i den sommervarme og ukloarkerede by blev af 1700-tals borgerne selv betegnet som ulidelig. De, der overhovedet havde mulighed for det tog derfor på landet for at leve et sundere og mere behageligt liv i sommervarmen. En række af 1700-tallets forfattere og debattører havde imidlertid den holdning at det ikke kun var et ønske om renere luft og bedre hygiejniske forhold der lå bag borgernes ønske om at ligge på landet. Det borgerlige landliggerliv og borgernes investering i kostbare landsteder var blot endnu et udtryk for borgerskabets honnorable ambitioner. Enhver borger med respekt for sig selv var simpelthen nød til at have et landsted. I Knud Lyne Rahbeks skuespil *Sommeren – eller det Kjøbenhavnske Landlevnet* fra 1796 kommer dette til udtryk gennem en gældsplaget konferensråd, der til dels har forkøbt sig på sit landsted. Han

undskylder sig med at nu omstunder har hele verden et lyststed og »man kan ikke andet« ellers kunne det se ud som om man ikke havde råd til det (1). Det var med andre ord en kulturel nødvendighed at have et landsted, og ikke bare et hvilket som helst landsted. Borgerens sommerbolig skulle gerne være en direkte afspejling af den personlige samfundsmæssige position, eller i hvert tilfælde kunne bidrage til at den personlige position blev underbygget.

Rahbek havde tilsyneladende svært ved at forene sig med borgernes ønske om at eje store og prangende landsteder. Men dette var dog ikke ensbetydende med at han ikke selv holdt af landliggerlivet. For ham var det dog ikke honnøret ambitioner, positionelle bevæggrunde eller landstedernes og havernes egentlige fysiske udformning, der var det centrale. For ham, som for mange andre borgere i hans tid, var det i stedet ideologiske bevæggrunde, som lå bag det at tage på landet. Landliggerlivet gav nemlig borgeren mulighed for at komme helt tæt på den natur, som de med inspiration i de tidlige europæiske romantiske kulturstrømninger, der bl.a. var kendetegnet ved mystik, naturbesjæling og vilde landskabsscenerier, og som kom til udtryk i den romantiske eller engelske have, satte så højt. – En natur som for mange borgere i hovedstaden syntes at være blevet fraværende i det daglige. For borgerne i slutningen af 1700-tallet gjalt det om at komme ud i den vilde og uforudsigelige natur, hvor de ikke kun var passive beskuere, men aktivt deltagende individer, der via deres oplevelse med naturen blev ansporet til fordybelse og til at gå på opdagelse i sig selv. Denne Romantikens naturglæde er i eftertiden blevet betragtet som en af de væsentligste grunde til det borgerlige landliggerliv, skønt det at ligge på landet allerede fra midten af 1700-tallet var blevet et udbredt fænomen. Romantikens tanker satte dog sit klare præg på det borgerlige landliggerliv, og de naturoplevelser som landliggerlivet bød på, blev en af de væsentligste grunde til at tage på landet

Ifølge den tyske historiker Ann-Charlotte Trepps studier af Hamburgs borgerskab i perioden 1770-1840 (Trepp 1996) har det borgerlige landliggerliv spillet en væsentlig rolle for udviklingen af den borgerlige kultur og de borgerlige værdier, der i løbet af 1800-tallet skulle blive langt mere fremherskende, og som i dag bliver betragtet som noget nærmest essentielt i borgerskabskulturen. Det var ifølge Trepp under sommerens landliggerliv at modsætninger som privat eller offentlig, arbejde eller fritid og mandligt eller kvindeligt begyndte at gøre sig gældende i praksis. På landet var familielivet i centrum. I løbet af ugen var mændene nødsaget til at forlade familien og den landlige idyl for en stund, for at hellige sig arbejds- og forretningslivet. Arbejdslivet og det offentlige liv kom med tiden til at fylde stadigt mere i mandens hverdag. Landstedet blev derfor hans fristed, hvør han i modsætning til hverdagen helt kunne hellige sig familien og det re-

kreative liv. Ifølge den svenske etnolog Orvar Löfgren (Löfgren 1979) kom sommeren til at stå som »det andet liv« – et liv i kontrast til byen og til arbejdslivet. Denne kontrast blev stadig mere udtalt jo længere man kommer op i 1800-tallet, men noget tyder på at kontrasterne eller modsætningerne ikke var så store for 1700-tals borgerne.

### *Luxdorpha landsted i Nærum*

I 1753 erhvervede gehejmeråd Bolle Villum Luxdorpha et landsted på matrikel nr. 11 i Nærum by. Selve hovedbygningen var ret beskedent. I tilknytning til hovedbygningen lå der både et orangehus, et hønsehus, et duehus – og nok så vigtigt – et lokum! Foruden bygningerne og selve grunden hørte der også noget jord, en eng, en fiskedam, og nogle små damhuller i omegnen til landstedet. Luxdorpha erhvervede desuden nogle jordstykker fra de omkringliggende gårde, hvoraf nogle blev inddraget til det haveanlæg, han fik anlagt. Han søgte til stadighed at forbedre jorden og anlægge nye haveafdelinger. I Luxdorpha dagbøger (2) nævnes det bl.a. at han byggede trappepartier op ad Askebakken og lagde stenblokke under baljerne med sjældne træer. En af hans store lidenskaber var roser, og hans fint anlagte rosenhave var vidt berømt. Områdets smukke natur var ham en stor glæde. Han hæftede sig ved frøernes kvækken og fuglenes kvidren, og noterede sig i sine dagbøger, hvornår han f.eks. havde set storken eller hørt gøgen og nattergalen (3).

Luxdorpha sommerbolig dannede rammen om en del selskabelighed, og han fejrede hvert år sin fødselsdag i Nærum. Sommerdagene i Nærum brugte han på at læse bøger. Han gik flittigt i kirke, og fulgte med i livet på egnen. Han spadserede ture, tog på udflugt til Dyrehaven og gik på besøg hos venner og bekendte. Luxdorpha var særligt en flittig gæst hos sin gode ven Kammerherre Peter Frederik von Suhm, på dennes landsted i Øverød. Den 14. juli 1781 døde Luxdorpha kone. Han blev sommeren over på sit landsted, men besluttede sig herefter at sælge stedet. På dette tidspunkt havde et par købere, nemlig murermester Delff i Gothersgade og Frederick de Coninck allerede vist deres interesse (4). Det blev imidlertid hofapoteker Johan Gottfried Becker der blev den nye ejer. Den 17. april 1782 blev handlen afsluttet, og landstedet i Nærum blev solgt til en værdi af 4000 rigsdaler. Ugen efter sendte Luxdorpha sin tjenestepige og kusk til Nærum for at efterse alting. Senere tog han også selv derud, bl.a. for at få sorteret sine bøger. Skønt salget af landstedet var på plads, viste der sig senere at være visse uoverensstemmelser mellem køber og sælger. Den 1. november skrev Luxdorpha i sin dagbog: *Skrevet Becker til, at jeg Blæser ad hans Roser, siden han ei vil holde, hvad han har lovet.* Men senere synes de igen at være



kommet på god fod. Da Luxdorph den 19. september 1784 er til middag hos Becker i Nærum. I forbindelse med middagen skriver han i sin dagbog: *Der var musik og de forklædte dem.*

Salget af landstedet i Nærum var ikke ensbetydende med at Luxdorpha opgav sommerens landliggerliv. Kort tid efter erhvervede han sig en lejlighed i det nærliggende Ørholm, hvor han opholdt sig hver sommer indtil sin død i august 1788.

### *Hofapoteker Becker*

Johan Gottfried Becker blev født i København i 1723. Ved sin faders død overtog han titlerne af hof- og feltapoteker sammen med apoteket i Købmagergade kaldet *Elefantapoteket*, der havde været i familiens eje siden 1670. Becker var en velhavende og en lærd mand. Som 35-årig giftede han sig med den 20-årige Anna Christine, der var datter af Erik Jensen Torm, etatsråd, borgmester og politimester i København. Ægteparret Becker fik fem børn – to sønner og tre døtre. Da familien købte Luxdorpha landsted i Nærum var de to ældste døtre blevet gift og flyttet hjemmefra. Den ældste Johanna Heinricha var gift med generalkonsul Emanuel Bozenhard, og den mellemste datter Anna var gift med Andreas Höyer, der i 1789 blev udnævnt til amtmand over Hedemarken i Norge. Den yngste datter Christiane indgik i oktober 1788 ægteskab med den noget ældre kammerråd og historiker Peter Frederik von Suhm. Familiens ældste søn Erik, der havde embede som kongelig sekretær var ligeledes ugift og hjemmeboende. Den yngste søn Gottfried står i folketællingen fra 1787 opført som bortrejst. Først i 1791, et årstid efter faderens død, vendte han hjem fra sin dannelsesrejse og sit lærerophold i Tyskland, for at overtage apoteket. Skønt Gottfried fysisk var langt væk, var han stadig nærværende i sine forældre og søskendes bevidsthed. Alle skrev og modtog de ofte breve fra ham.

Til daglig boede familien Becker i Købmagergade nr. 9 lige overfor Silkegade, i et imponerende bygningskompleks som også rummede apoteket. Apotekergården i Købmagergade var et stort foretagende. Der var både brug for personale til apoteket og for tjenestefolk til husholdet. I folketællingen fra 1787 blev der foruden familien opført: tre farmacistuderende, tre lærlinge ved apoteket, en tjener, en kusk, en gårdskar, en karl ved laboratoriet og fire tjenestepiger på apotekergården. Da Becker overtog apoteket og det store bygningskompleks efter sin fader blev det vurderet til en sum af 20.000 rdl. I de efterfølgende år stod Becker selv for at lave forskellige ændringer og forbedringer. Bl.a. fik han gjort plads til 6 køreheste og en række af vogne. Dem var der god brug for, ikke mindst når familien Becker om sommeren tog på landet.

## *Hegnstrupgaard*

Som så mange andre af datidens indflydelsesrige borgere var Becker en mand med mange åndelige såvel som økonomiske interesser. Han var assessor i Collegium Medicum, i 1781 blev han optaget i det Kongelige Landhusholdningsselskab, og han fungerede desuden som eksaminator ved den farmaceutiske eksamen. Ved siden af sin apotekergerning drev Becker desuden ejendomshandel i den helt store stil. I 1761 havde han købt Jyllinge og Gundsømagle kirker sammen med 21 huse i landsbyen Gundsømagle, og i årene 1767-75 ejede han desuden godset *Grevens Vænge*. Dertil kom at han i 1761 af oberstinde Wilcken havde købt godset Hegnstrupgaard for 3.300 rdl. Hegnstrupgaard var ikke blot en investering. Godset fungerede som familien Beckers sommerbolig frem til 1782, hvor det netop blev erstattet med Luxdorpha landsted i Nærum.

I dag eksisterer der kun ganske få og sporadiske beskrivelser af, hvordan dagene artede sig for familien Becker under deres sommerophold på Hegnstrupgaard. Selve huset var ikke så stort – men dog rummeligt – og skønt haven var forholdsvis lille blev den i barnebarnets J.G. Burman-Beckers familieanekdoter (5) beskrevet som værende smuk. Ifølge disse familieanekdoter nød mange familiemedlemmer, venner og bekendte sommeren igennem godt af familiens gæstfrihed, når de i kortere eller længere perioder tog ophold på Hegnstrupgaard. En del af gæsterne skulle senere af barnebarnet, der var præget af 1800-talles borgerlige snusfornuft og økonomiske sans blive betegnet som regulære snyltegæster. Andre gæster blev husket for deres små særheder. En af de personer der jævnligt gæstede huset var Fontenay, der var kaptajn i søetaten. Han skulle have været så forfængelig at han under sit ophold på »Hegnstrup« sov med handsker på om natten.

Familien Becker og deres mange gæster fik dagene til at gå med en række forskellige adspredelser. De fornøjede sig med spadsereture, med fisketure, forskellige spil og med i tidens ånd at opføre små komedier. Familiens huslærer Mechlenborg, der senere blev præst, skrev lejlighedsdigte. Han var meget selskabelig i modsætning til familiens guvernante Mademoiselle Le Jeune, der kun i ringe grad bidrog til den fælles underholdning og morskab. Køreture rundt i omegnen hørte til landliggerlivets faste adspredelser. Fra Hegnstrupgaard gik nogle af familiens køreture bl.a. til Roskilde Fjord, Frederikssund og til Værebrosø. Om efteråret blev der afholdt jagt. Til andejagten blev der brugt udstoppede lokkefugle, der blev hængt på en stang. Ikke kun herrerne men også damerne deltog i jagten og apoteker Beckers søstre fru Wederking og fru Schoueboe skulle begge have kunnet skyde en hare i fuldt løb.

Ifølge barnebarnet var familien Beckers landliggerliv præget af stor munterhed. Sommeropholdet på landet hørte til den lykkeligste tid i familiens liv. De tilbragte da også langt det meste af sommeren på Hegnstrupgaard. Kun af og til tog hofapotekeren derfra og ind til byen. Barnebarnets erindringer passer godt med nutidens såvel som med barnebarnets egen tids opfattelse af landliggerlivet, som stående i stor kontrast til livet i byen. Barnebarnets familieanekdoter stemmer samtidig overens med den gængse opfattelse af, at borgerskabet langt det meste af sommeren opholdt sig på deres landsteder, og at det kun var mændene der en sjælden gang kom til byen i løbet af sommeren. Beckers barnebarn var ikke født da familien havde Hegnstrupgaard eller det senere landsted i Nærum. Hans viden er baseret på, hvad han efterfølgende har hørt bl.a. fra sin egen fader. Spørgsmålet er derfor om barnebarnet havde ret i sin beskrivelse af familiens landliggerliv på Hegnstrupgaard, eller om hans beskrivelse er påvirket af de normer for landliggerlivet der prægede hans egen tid i midten af 1800-tallet. Noget tyder nemlig på at han ikke helt har ret, hvis man ser på hans farmoder Anne Christine Beckers dagbogsnotater fra tiden i Nærum.

### *Anne Christines Beckers dagbog*

Anne Christine Becker påbegyndte sin dagbog den 13. november 1787 – et par dage efter sin 49-års fødselsdag. I dagbogen følger vi hendes liv dag for dag frem til den 7. marts 1790. Om hun tidligere havde ført dagbog eller om hun fortsatte med at skrive dagbog vides ikke. I dag eksisterer der kun denne ene dagbog, og den eksisterer kun i form af hendes barnebarn J.G. Burman Beckers udgivelse fra 1870. I modsætning til andre dagbøger skrevet af borgerskabet i 1700-tallets slutning var fru Beckers dagbog ikke reflekterende. I dagbogen beskrev hun hverken sine inderste tanker og følelser eller udmalede sine bekendelser. De daglige dagbogsnotater formede sig som korte og nøgternt registrerende kommentarer. Vejrets arten og navnene på apotekergårdens gæster blev dagligt systematisk noteret ned. I dagbogen skrev fru Becker om liv og død, om huslige gøremål og om nogle af tjenestefolkenes arbejdsopgaver. Det var dog langt fra alt i sin dagligdag hun fandt værd at notere. Dagligdags gøremål som optænding og madlavning fandt aldrig vej til dagbogssiderne. Selvom det ikke er et helstøbt billede af fru Beckers dagligliv, giver dagbogen alligevel et godt indblik i en velstående københavnerfamilies dagligliv, aktivitetsfelt og omgangskreds og den giver os mulighed for at få et sjældent indblik i sommerens praktiske gøremål og dagliglivet som det formede sig, når familien lå på landet.

## *Forberedelserne til sommeren*

Om vinteren besøgte familien Becker ikke selv deres landsted i Nærum. Det var dog ikke ensbetydende med at stedet ikke lå dem på sinde. Med jævne mellemrum vinteren igennem blev kusken Anders sendt dertil. Som regel havde han til opgave at hente forskellige forsyninger eller ting, som da han den 18. februar 1789 sammen med tjenestepigen Anna blev sendt til Nærum for at hente en seng. Når Anders vente hjem fra sine ture, kunne han samtidigt forvisse sit herskab om, at alt derude var i sin skønneste orden. Sommerboligen i Nærum stod ikke tom om vinteren. I folketællingen fra 1787 (6) står der ud over familien Becker, der er noteret med bopæl i København, anført et ægtepar som tjenestefolk samt en ung gartner med bopæl i Nærum. Året rundt tog disse tre sig af landstedet, samt sørgede for haven, dyrene og den smule landbrug der hørte til stedet. I sommermånederne blev antallet af tjenestefolk forøget, idet en del af familien Beckers tjenestefolk fra Købmagergade flyttede med familien på landet om sommeren. Hvor mange af tjenestefolkene det nøjagtigt drejede sig om vides ikke, men nogle måtte blive tilbage i byen. Da apoteket var åbent sommeren igennem skulle personalet bespises, og der skulle også være nogle til at holde et vågent øje med huset og familiens Beckers ejendele.

Allerede når den spæde forårssol viste sig, og landskabet så småt iklædte sig vårens farver meldte lysten sig til en tur på landet hos familien Becker. De første forårsbesøg formede sig kun som ganske korte ophold. Den 21. april 1788 drog ægteparret Becker sammen med børnene Erik og Christiane ud til Nærum i hyrevogn, og vendte tilbage til apotekergården samme aften lidt over syv. Det næste ophold blev lidt længere selvom vejret både var regnfuldt og koldt. Lørdag den 10. maj kørte Becker, fru Becker og Erik om eftermiddagen til Nærum i kareten, mens datteren Christiane og tjenestepigen Anna fulgte efter i chaisen. Vejret var koldt, blæsende og ubehageligt hvilket nok har sat sit præg på familiens weekendophold. Ifølge Anne Christines dagbog blev det ikke til de store udskejelser under opholdet, men blot til et besøg hos familien Staffeldts – familien Beckers nabo i Nærum, som ligeledes havde et landsted. Klokkeren fem mandag eftermiddag kom kareten, og familien blev kørt tilbage til Købmagergade. Herefter var tiden så småt ved at være inde til at flytte familiens hovedresidens fra byen til landet for sommeren.

To gange om året skulle en stor del af husholdningen flyttes. Skønt landliggerlivet havde ry for at være mindre formelt, end det liv der om vinteren blev levet i byen, var der stadig brug for en lang række af ting og forsyninger som skulle medbringes fra byen. Visse ting, som gryder, potter og pan-

der må man formode har været fast i Nærum, mens bl.a. duge, servietter og linned var noget man medbragte. Alt hvad der skulle med fra byen blev pakket ned og transporteret på vogne til Nærum. Før dette arbejde for alvor blev påbegyndt i det Beckerske hjem i midten af maj måned 1788, havde kusken Anders allerede været i Nærum med et par læs forud for familiens korte besøg i april og maj. Apotekerfruen tog tilsyneladende selv aktivt del i arbejdet med at pakke. Hun vidste nøjagtigt, hvad der ville blive brug for i løbet af sommeren, og det var vigtigt for hende, at danne sig et godt overblik over, hvilke ting der kom med. Det tog flere dage at pakke. Anders drog af sted med det første læs, mens det næste læs blev pakket færdigt. At pakke var et tidskrævende og omstændeligt arbejde. Men ved tjenestepigernes hjælp var det dog ikke et arbejde der lagde beslag på hele apotekerfruens dag. Om eftermiddagen og aftenen havde hun som altid tid til både at gå på visitter, køre tur og til at modtage den daglige strøm af gæster i hjemmet på Købmagergade.

Den 21. maj om eftermiddagen rejste et par af tjenestepigerne ud til Nærum. De skulle gøre klar og sikre sig at alt var i den skønneste orden til herskabets ankomst et par dage efter. Ikke alt var dog som det skulle være. Ved sin ankomst til Nærum den 24. maj måtte fru Becker notere i sin dagbog at hun havde fået *»ubehageligt tidende om melet«*.

Det meste var nu på plads til sommerens ophold, men inde i byen var der stadig nogle ting som skulle bringes i orden. Ugen efter drog fru Becker atter til byen sammen med tjenestepigen Anna. De næste dage blev brugt med at få rullet og med at lægge klæder sammen, ved siden af de vanlige visitter, små udflugter og middagsselskaber. Den 5. og 6. juni skrev hun i dagbogen: *»Jeg gjemte endeel af Tøiet«* samt *»Jeg havde travlt med at sætte tilside«*. Hjemmet i Købmagergade kunne ikke forlades før alt var lagt på sin rette plads og hun kunne forvisse sig om, at alt ville befinde sig på samme sted og i samme mængde, når hun vendte tilbage til huset. Når hun om efteråret flyttede husholdet tilbage til byen talte hun sine klæder og efterså sine provisioner – man kunne aldrig vide sig sikker. Den 6. juni klokken fire om eftermiddagen drog hun sammen med tjenestepigen ud til Nærum igen. Alt det praktiske var nu bragt på plads og sommerens landliggerliv kunne for alvor begynde.

### *Mellem land og by*

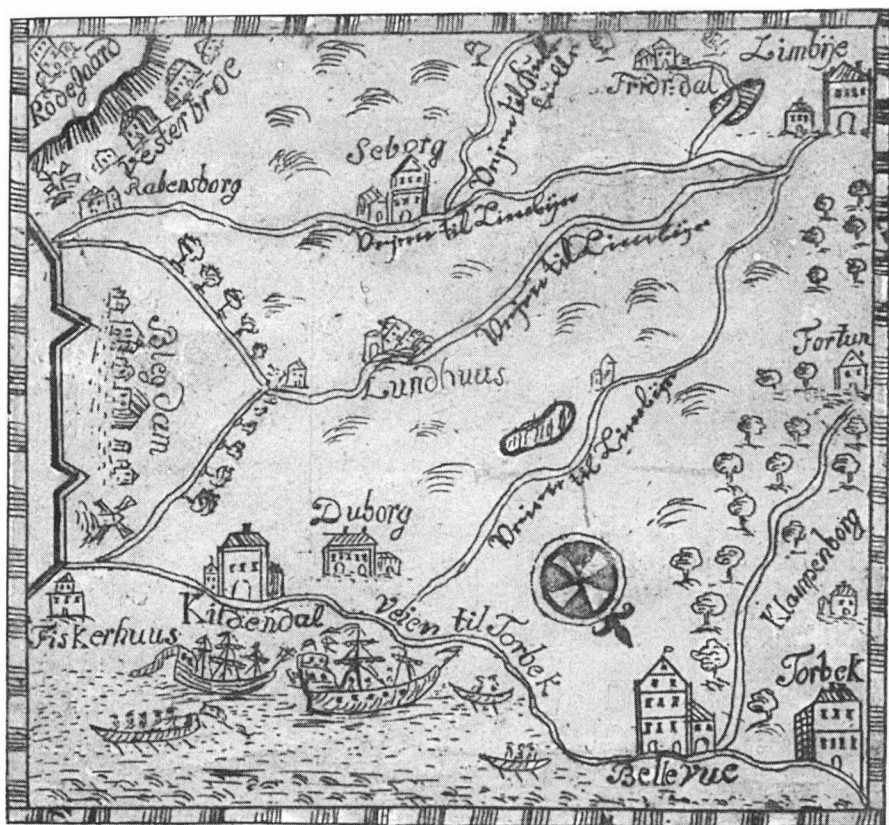
Becker og sønnen Erik var nødsaget til med jævne mellemrum at tage ind til København for at tage sig af deres forretninger og arbejde. Særligt Erik var ofte i byen for at passe sit embede i rentekammeret. For det meste tog

han sommeren igennem til Nærum om lørdagen, for atter at vende næsen mod byen om mandagen. Et helt fast besøgs mønster er der dog ikke tale om, idet han også var i Nærum på hverdage. Disse begrænsede sig i reglen til en enkelt overnatning. Som ejer af elefantapoteket var Becker mere fritstillet end sønnen Erik. Han synes i langt højere grad selv at være herre over hvor længe og hvor ofte han kunne tage til Nærum. I sommeren 1788 boede han sig stort set lige så lang tid i Nærum som han gjorde i Købmagergade.

Herrerne var på ingen måde afskåret fra familielivet mens de var i byen. Knap var Becker taget til staden før hans kone var i gang med at skrive til ham. At fru Becker og datteren Christiane i hovedparten af sommeren boede i Nærum var ikke ensbetydende med at de ikke også kom omkring. Det var ikke kun mændene der havde gøremål at se til i byen.

Adskillige gange i løbet af sommeren måtte fru Becker drage til byen. Efter en god uges tid i Nærum var tiden inde til et par dages ophold i København. Den 21. juli skrev hun i dagbogen: *Om Morgenen Kl. 7 tog vi ind og fandt alting vel.* De korte ophold i Købmagergade kunne også afføde kommentarer som: *Jeg havde meget at bestille.* Som frue i huset var husholdningen Anne Christine Beckers ansvar. Ved med jævne mellemrum at tage ind til apotekergården kunne hun føre det fornødne tilsyn med husholdningen i Købmagergade og selv forvise sig om at husholdet fungerede tilfredsstillende. Selvom landliggerlivet havde ry for at være langt mindre formelt end det vanlige liv i København om vinteren, var sommeren faktisk ensbetydende med ekstra arbejde. Der skulle ikke føres tilsyn med ét men hele to hushold. Folkene i Beckers apotek skulle have mad, og der skulle være tjenestefolk til at tage sig af de familiemedlemmer, der af forskellige grunde måtte opholde sig i byen.

Fru Beckers besøg i Købmagergade var ikke kun af praktisk karakter. De bød også på en lang række af fornøjelser og adspredelser. Langt fra alle i deres bekendtskabskreds havde forladt det sommervarme København, og mange rejste som familien Becker også frem og tilbage mellem landet og byen sommeren igennem. Så snart fru Becker var i byen, fik hun ved siden af sine forskellige gøremål tid til at gå på visitter, tage på udflugter og afholde middagselskaber. Den 11. juni besøgte familien f.eks. konferensråd og livmedicus Berger i Bakkehuset, og benyttede samtidig lejligheden til at tage en udflugt på Frederiksberg. Dagen efter tog datteren Christiane med majorinde Falbe på køretur til Amager – og fredag den 13. juni skrev fru Becker i sin dagbog: *Efter at have spist, gik vi i den filosofiske Gang at see Kronprindsen reise, gik saa hjem og kjørte til Nærum, kom der kl 7½.*



Sommeren igennem tilbagelagde familien Becker ofte den ca. 15 km lange strækning mellem København og Nærum. I midten af 1700-tallet satte foretagsomme litterater og tegnere en række af vejledninger og rejsekort i handlen til den stadig voksende strøm af vejfarende. Kortet her stammer fra Thielos bog »Den grønne april« fra 1760.

## Transport

I løbet af sommeren blev det for familien Becker til mange rejser mellem København og Nærum. – Det var ikke blot familien og familiens tjenestefolk men også store mængder af gods der blev transporteret frem og tilbage. – Og familien Becker var langt fra de eneste. Strækningen mellem København og Nordsjælland var i sommerperioden godt befærdet. Til brug for den store strøm af vejfarende, der søgte nordpå blev der allerede i midten af 1700-tallet fremstillet kort, der kunne vise de rejsende vej (7). Afstanden

mellem København og Nærum var en afstand, der selv for en 1700-tals borger var til at overse.

Familien Becker var i besiddelse af en fin ekvipage. Til familien Beckers »vognpark« hørte en karet, en chaise, nogle arbejdsvogne samt en »postvogn« der primært blev brugt i forbindelse med familiens rejser til Nærum. Alle vognene var dog på forskellig vis i brug i forbindelse med familiens ophold på landet. En enkelt gang tog familien til Nærum i hyrevogn, og flere gange fik de enkelte familiemedlemmer et »lift« med venner og bekendte. Særligt herrerne fra forskellige borgerskabsfamilier gav hinanden følgeskab på deres vej mod byen. Den 18. juni skrev fru Becker f.eks. i dagbogen: *Min Mand tog ind med Høe, Erik med Ryberg.*

Ikke alle havde dog behov for at lade sig transportere i vogn. Kusken Anders red adskillige gange frem og tilbage, og et par af tjenestepigerne tilbagelagde et par gange den ca. 15 km. lange strækning fra Nærum til København til fods. Dette hørte dog til sjældenhederne. For det meste kørte tjenestefolkene med herskabet, eller sad med på vognen når godset blev transporteret frem og tilbage. Det var dog ikke kun pigerne der gik den lange vej. Sønnen Erik gjorde det faktisk ret ofte – nok mere ansporet af lyst end af nødvendighed. Selv Becker tog en enkelt dag distancen til fods. I romantikkens ånd var det at tilbagelægge distancen mellem Nærum og København til fods den helt rigtige måde. Ved at vandre bag om alfarvej, og i stedet at færdes på små uforstyrrede stier, fik vandreren mulighed for at opleve noget nyt og særligt ved den smukke og uforudsigelige natur. Noget som ikke kunne ses og fornemmes af de rejsende der hastede afsted i deres vogne, ad den slagne vej nordpå via Lundehuset og forbi Lyngby. Vandreren kom helt tæt på. Han kunne se og føle detaljerne i naturens mangfoldighed, og gåturen blev for vandreren en sand kilde til henrykkelse, eftertanke og fordybelse (8).

En god rejse, hvad enten den blev fortaget til fods eller i vogn, var altid afhængig af vejret. Det var ikke altid vejret artede sig. Den 20. juli skrev fru Becker: *Vi havde i sinde at reise ind, men det blev Torden og Regn, saa vi bleve.* En anden gang lod fru Becker, fru Bozenhard, barnebarnet, Berg (9) og tjenestepigen Lise sig overraske af et fælt regnvej, mens de kørte i postvognen til København. De var derfor nødsaget til at søge ly i Lundehuset, og nåede først København klokken halv ni skønt de var taget tidligt afsted. Det var ikke fordi man ikke kunne køre i blæst og regn. Men regn og blæsten kunne blive for voldsom og vejene ufarbarlige. Den 20. juli blev der i dagbogen skrevet: *Vi havde i sinde at reise ind, men det blev Torden og Regn, saa vi bleve.* Den 6. august skrev fru Becker desuden: *Regn hele form., saa at min Mand blev over og tog ei til Byen.* Vejret blev dog bedre i løbet af dagen og om eftermiddagen kunne Becker drage ind til byen sammen med



Erik og Beckers søster fru Wederking. Fru Becker havde i mellemtiden nok at gøre. Den 6. august var hun i fuld sving med at sylte ribs.

### *Det rekreative landliggerliv*

At Becker tog ind til byen var på ingen måde ensbetydende med at hans kone og den hjemmeboende datter Christiane sad alene og isolerede hen på landstedet. Fru Becker og Christiane benyttede både lejligheden til at få en række praktiske gøremål fra hånden og til at gå på visitter. Den 27. maj var familien tidligt oppe så Erik og Becker fra morgenstunden kunne begive sig mod byen. Efter at herrerne var rejst gik Fru Becker og Christiane på besøg hos familien Holm og senere så de Thuras hus. Den 18. juni var Becker om aftenen taget ind til byen. Næste dag skrev fru Becker i sin dagbog: *Havde travlt med at skrive til min Mand.* I løbet af formiddagen kom gehejmerådinde Stampe og Fru Fries på visit. Den dag gik fru Becker og Christiane først ud sent og i dagbogen skrev hun at de sammen morede sig ret godt. Familien Becker havde næsten lige så travlt med at gå på visitter og tage til middage om sommeren som de havde om vinteren. Der gik ikke en dag, hvor der ikke havde været folk på visit, eller hvor familien ikke selv var ude. Alligevel kom antallet af visitter og mængden af gæster ikke op på samme højder som det gjorde om vinteren i Købmagergade. De mange besøg kunne gøre det svært at få alle de praktiske ting i husholdningen på plads. Den 25. maj efter at familien lige er ankommet til Nærum skrev fru Becker om aftenen i sin dagbog: *Vi spadserede lidt. Visite af Fru Staffeldt og Hofdame Staffeldt, fik dog alting hvert på sit sted.*

Familiens omgangskreds om sommeren synes at være stort set den samme som om vinteren. En lang række af deres venner og bekendte tog ligeledes ophold nord for København om sommeren. Nogle havde deres eget landsted, andre boede i lejlighed eller lejede værelser. De der ikke selv havde råd til eller mulighed for at have bolig på landet, kunne håbe på en invitation. Ligesom på Hegnstrupgaard havde familien Becker også overnattende gæster i Nærum. Nogle af disse var familiemedlemmer som Beckers to søstre Fikke og Fru Wederking. En af apotekergårdens unge farmacistuderende havde desuden det held at få lov til at tilbringe nogle dage i Nærum sammen med apotekerfamilien.

Familiens to ældste døtre kom ofte på besøg sammen med deres respektive ægtemænd, deres børn og børnenes ammer. En anden hyppig gæst var apotekerens gode ven Peter Frederik von Suhm. Da Suhm også var en nær ven Luxdorph var han vant til at komme på landstedet i Nærum. Suhm skulle have haft for vane at tælle alle sine skridt på sine spadsereture i området (10) og i sommeren 1788 har der sikkert været ekstra mange skridt at

tælle. For det var ikke kun apotekerens selskab Suhm var tiltrukket af. Inden sommeren i 1788 var ovre var Suhm blevet forlovet med den unge smukke apotekerdatter Christiane.

Der har været nok af adspredelser for familien Becker under deres ophold i Nærum, og der er ingen tvivl om, at det der trak mest var landskabet og områdets smukke natur. Der gik stort set ikke en dag, hvor familien ikke var ude at spadserere. Nogle gange spadserede de om dagen, andre gange tog familien alene eller ledsaget af gæster på spadseretur en sommeraften. Familien nød ikke kun området og naturen til fods. I vogn kunne de komme vidt omkring. Dyrehaven var ligesom for Luxdorph et yndet udflugtssted for familien Becker, men familien tog også til Øresund, spiste ved Bellevue, eller besøgte venner og bekendte på deres landsteder i området. De var på Dronninggård og Holtegård og tog ofte på besøg langs med Mølleåen. De var hos familien van Hemert i Brede og på besøg både i Ørholm og ved Stampemøllen. Desuden tog nogle af familiemedlemmerne af og til en tur til Lyngby. De kom med andre ord meget omkring. På landet var der imidlertid også tid til fordybelse og små sysler som boglæsning og brevskriveri. Fru Becker har sandsynligvis brugt noget tid i Luxdorfs fint anlagte rosenhave. Den 9. juli afsendte hun ligesom Luxdorph havde gjort det, roser til Fredensborg.

### *Husførelsen på landet*

Landliggerlivet bød på mange glæder, mange fornøjelse og megen selskabelighed, men der var også en lang række af praktiske og huslige gøremål som skulle passes. Tiden blev ikke udelukkende fordrevet med at spadserere og med at filosofere over den smukke natur. Naturen bød ikke kun på oplevelser. Den bød også på en lang række af gode råvarer, som kunne forsøde en lang vinters måltider. Hovedparten af dette arbejde blev udført af familiens tjenestefolk, men fru Beckers dagbogsnotater tydede på, at hun også selv gav en hånd med i det praktiske arbejde. Den 29. maj påbegyndte hun f.eks. en madras og den 7. juni skrev hun i dagbogen: *Jeg havde at bestille med Matrasser. Om Efterm. kom Erik. Regnede meget. Fik to Matrasser færdige.*

Kravene til husførelsen på landet om sommeren var ikke nødvendigvis mindre end de krav der blev stillet om vinteren – de var blot anderledes! Landliggerlivet havde sin helt egen stil og sin egen dagsorden. Nok blev der ikke afholdt de samme store middagselskaber i Nærum som der blev i Købmagergade om vinteren, men familien og de mange besøgende gæster skulle stadig have noget at spise. Det der blev serveret skulle stadig være af en standard, som var familiens sociale status og position værdig. Om der i Nærum dagligt blev serveret to retter mad og en dessert, hvilket der blev

gjort i Købmagergade, melder dagbogen desværre ikke noget om. Generelt synes landliggerlivet dog at have budt på friske råvarer og kulinariske oplevelser som i det daglige ikke var enhver bybo forundt. På søn- og helligdage blev der serveret suppe og steg, og ellers vankede der både mælk, æg, friske grøntsager og fersk fisk. (11). For nogle borgere var det selv at fange fiskene til middagen en yndet adspredelse. I timevis kunne de sidde tavse og tænksomme ved små søer og damme og vente på at en gedde skulle bide på krogen. Landliggerne havde også eksotiske varer og nydelsesmidler som krydderier, tobak, kaffe, vin og champagne med sig, når de tog på landet.

Nogle opgaver var de samme året igennem. Der skulle som altid tændes op og laves mad. Andre opgaver, som at samle forråd og sylte, hørte så klart sommeren til. Den 20. juli blev der for første gang i familiens tid i Nærum brygget en halv tønde øl. Den 7. august blev der skåret bønner, pillet kirsebær og syltet. Dagen efter blev syltekrukkerne bundet til, og der blev desuden pillet portulak (12). Senere på måneden blev der igen skåret bønner. Den 19. august skrev fru Becker i dagbogen: *Vi lavede Asiaagurker*, og den 6. september pillede hun selv hyben.

På apotekergården i Købmagergade blev der hver år slagtet to stude og et varierende antal af svin. En del af disse blev hentet i Nærum, men familien fik også leveret svin eller stude andre steder fra. Landbruget på landstedet i Nærum har efter al sandsynlighed været af begrænset omfang. Men lidt har der været, den 31. august skrev fru Becker: *Vore Køer kom ud paa vort eget Vænge*. Den 20. august havde hun noteret sig at havren blev kørt ind og den 6. september blev efterslettet vendt. Landstedet i Nærum havde ikke kun en rekreativ eller positionel funktion men også en helt anderledes praktisk funktion i form af at være familien Beckers forråds- og spisekammer. Det gjorde på ingen måde familien Becker og det store hushold i Købmagergade selvforsynende, men det var et godt supplement.

### *Efterårets komme*

I slutningen af september blev hele husholdet flyttet fra Nærum til København. Historien gentog sig endnu en gang blot med omvendt fortegn. Om formiddagen den 22. september drog Erik og Becker til København i strålende solskin. Aldrig så snart havde de forladt Nærum, før husets frue tog fat. I dagbogen skrev hun: *Jeg pakkede strax ind og havde travlt hele dagen*. Næste morgen afgik to vogne med gods, og klokken tre om eftermiddagen tog fru Becker selv til byen. Et par dage senere fulgte tjenestepigerne efter. Efter hjemkomsten skulle alt pakkes ud og sættes på plads – hermed var familien Beckers landliggerliv for året 1788 til ende.

I sommeren 1789 blev Becker alvorligt syg, og sygdommen skulle blive

hans faste følgesvend indtil hans død i april 1790. Det var formodentlig pga. det svigtende helbred, at Becker valgte at sætte sommerboligen til salg i sommeren 1789. Da Becker selv var plaget af sin sygdom, blev salget og afviklingen af landstedet i høj grad fru Beckers og sønnen Eriks opgave. Den 5. august 1789 skrev fru Becker i sin dagbog: *Tidligt om Morgenen tog jeg med Erik til Nærum for at gjøre Inventarium, da salget af vort Landsted var afgjort og Contracten underskreven*. I de følgende uger er fru Becker flere gange i Nærum. Den 27. august stod hun tidligt op, for kl. syv om morgenen at tage med en vurderingskone til Nærum. De vendte først tilbage til Apotekergården klokken halv ni om aftenen. Inden fru Becker drog af sted for at tage sig af afviklingen af sommerboligen, havde hun hver gang sikret sig, at hr. Becker ikke blev ladt alene. Særligt de tre døtre og familiens tidligere guvernante mademoiselle Le Jeune gjorde en del for at underholde og adsprede den syge apoteker. Den 3. september drog fru Becker og Erik kl. 6 om morgenen til Nærum, og fik som hun skrev: *»en ende på det hele«*. Samme aften blev der afholdt auktion, og de tilbragte natten sammen med datteren Christiane og svigersønnen Suhm på deres landsted i Øverød. Det var sidste gang *Nærum* blev nævnt i dagbogen. En æra i det Beckerske familieliv var slut.

### *Konklusion*

For familien Becker var der langt fra en verden til forskel mellem sommer og vinter. Nok var der en række forskelle mellem livet på landet og livet i byen, men forskellene var ikke så markante endda. I modsætning til hvad der tidligere har været antaget var der sommeren igennem en livlig trafik mellem land og by. Den mentale afstand mellem det tætte pulserende byliv og de åbne landskaber og den rolige landlige idyl har sikkert virket større end den egentlige fysiske afstand. Men den egentlige afstand mellem Nærum og København synes på ingen måde at have virket afskrækkende på familien Becker. Både de mandlige og kvindelige familiemedlemmer tog ofte til byen – både for at tage sig af praktiske gøremål, men også for at tage på visitter og til middage hos venner og bekendte i byen. Dette var ikke et særegent fænomen for familien Becker, men et træk der tilsyneladende gjorde sig gældende for hele familiens bekendtskabskreds. Også Luxdorph færdedes ifølge sine dagbogsnotater sommeren igennem mellem land og by, og mellem forskellige landsteder.

Landliggerlivet var ikke et spørgsmål om at vælge mellem landet og byen, for der var plads til begge sider af livet sommeren igennem. Sommersophold på landet var med andre ord ikke ensbetydende med et enkelt og isoleret familieliv i rolige omgivelser, end ikke kvinderne synes at have

været isolerede i de perioder hvor mændene tog til byen for at tage sig af deres embeder og forretninger. At manden var ude betød ikke at kvinderne ikke selv kom omkring. Fru Becker og Christiane modtog lige så mange besøg, og gik begge flittigt på visitter, når Erik og Becker var i byen. Desuden havde fru Becker en lang række af praktiske gøremål at se til, hvad enten Becker var til stede eller ej. Nok var det rekreative liv i centrum, men familien Beckers landsted syntes ud over det rekreative, at have tjene et meget praktisk formål. Landstedet var ikke kun til lyst, det fungerede tilsyneladende også som familiens spisekammer. Frugt, grøntsager, bær og kød fra landstedet og det tilhørende landbrug kunne tjene som et godt supplement til vinterens måltider i byen. Det borgerlige landliggerliv handlede ikke udelukkende om modsætninger, position, om honnøret ambitioner eller om romantikkens ideologier – i det små handlede det også om almindelige mennesker der skulle have et hverdagsliv til at fungere.

#### Litteraturliste:

- Bobé, L 1935: Københavnerliv. I Clausen og Krogh (red.): *Danmark i fest og glæde* København  
 Burmann-Becker 1870: Af Anne Christine Beckers (født Torm) dagbog, København  
 Burmann-Becker, Schaustrup og Rasmussen 1854: Den Beckerske og den Schaustrupske gaard i København. I Molbech & Westergaard *Nyt historisk tidsskrift Bd 5*  
 Davidoff, L: 1976: Landscape with figures. Home and community in english society. I : Mitchell & Oakley (red) *The Rights and wrongs of women*. Middlesex  
 Davidoff & Hall 1987: *Family Fortunes – Men and women in the english Middleclass 1780-1850*, London, Routledge  
 Ellekilde, H: Historien om Peter Frederik Suhm. I *Søllerødbogen 1957/58*  
 Fabricius, B: Luxdorps og Hartmanns Sommerbolig. I *Søllerødbogen 1957/58*  
 Frykmann og Löfgren 1979: *Den kultiverade människan* Malmö, Liber  
 Nyström, E: 1925-30: *Luxdorps dagbøger bd. 1 + bd 2*. København, Gad  
 Schaper, C.G 1835: *Vandring fra Kjøbenhavn til Søllerød* København  
 Thielo, C.A 1760: *Den Grønne april* København  
 Trepp, Ann-Charlotte 1996: *Sanfte Männlichkeit und selbständige Weiblichkeit. Frauen und Männer im Hamburger Bürgertum zwischen 1770-1840*. Göttingen

#### Utrykte Kilder:

- Rigsarkivet: Folketælling Københavns Amt, København, Frimands Quarter 1787 og 1801  
 Rigsarkivet: Folketælling, Københavns Amt, Søllerød sogn, Nærum by 1787  
 Kongelige Biblioteks Håndskriftssamling: Burmann-Becker, familieaneddoter og optegnelser. Ny Kgl. Saml 1984  
 Kongelige Biblioteks Håndskriftssamling: Slægtstavle over familien Becker. 28 Genealogiske tabeller over familien Becker og dermed beslægtede familier. Skænket til det Kongelige Biblioteks afd. 1854 af J.G. Burman-Becker  
 Det Kongelige Biblioteks Håndskriftssamling: Suhm, P. Fr: Breve til Suhm fra Svigermoderen A.C. Becker, fra hustruen Christiane og fra fru Bozenhard.  
 Det Kongelige Biblioteks Håndskriftssamling: Nachrichten von dem Geschlechte Burmann. Von J.G. Burman-Becker. København 1831

*Noter:*

1 Her citeret fra L. Bobé 1935 s. 177. 2 Luxdorps dagbøger bd. 1 og bd 2. Udgivet af E. Nystrøm 1925-35. København, GAD. 3 Den 14. maj 1777 skrev Luxdorph f.eks. i sin dagbog: *Skoven halvgrøn, Nattergalen, Gøgen, Frøerne komne* Nystrøm, E bd. 2 1925-30 s. 112. 4 Frederick de Coninck erhvervede en måneds tid senere Dronninggård. 5 Burmann-Beckers familieanekdoter og optegnelser. Anekdote nr. 42. 6 Folketælling 1787, Københavns Amt, Søllerød sogn, Nærum by. 7 Ifølge Louis Bobé (Bobé 1935) blev der på Kong Frederik d.V's tid fremstillet et vejkort for rejsende mellem København og Fredensborg. Desuden var der en tendens til at foretagsomme litterater og tegnere satte en række af vejledninger og rejsekort i handlen, til den i midten af 1700-tallet stadig voksende strøm af vejfarende. 8 I 1835 udgav Schaper bogen: *Vandring fra Kjøbenhavn til Søllerød*. Heri kan læseren få en fornemmelse af de indtryk, stemninger og refleksioner en vandrer kunne gøre sig, på sin tur fra København til Søllerød en kold vinterdag. 9 Jørgen Berg var Farmacistuderende og medhjælper i Beckers apotek. Han skulle senere etablere sig som apoteker i Stege. 10 Jf. Burman-Beckers familieanekdoter og optegnelser. 11 Dette bl.a. med udgangspunkt i hvad forfatteren Rahbek fik serveret under sit sommerophold i Jægersborg. 12 Portulak er en sommerurt, der kan kendes på sine rødlige stængler, der kryber hen ad jorden. Den har små saftige blade som har en særlig smag. Stænglerne eller stilkene blev enten syltet med sukker eller eddike, og kunne bl.a. serveres til forskellige former for steg, ragouter og brun sauce.

## *Summary*

### *A Copenhagen family's summer holidays in the year 1788*

When the bourgeois »summer in the country« of former times has been described in the past, much use has been made of oppositions like summer and winter, country and town, public and private, work and leisure, to pin down the central values and elements of the bourgeois country life. These opposite concepts have had a great influence on our present-day view of the bourgeois summer in the country at the end of the 1700s. The aim of this article is to get behind the more general perspectives and antitheses, and to look instead at how the country life took form in practice from day to day. The point of departure is the diary of the Copenhagen chemist's wife Anne Christine Becker in the year 1788. The diary provides good insight into the way the days passed for Anne Christine Becker herself as well as her family and servants in the summer of 1788, partly in their home in the street Købmagergade in Copenhagen, and partly at the family's country house in Nærum north of Copenhagen. When we study Anne Christine Becker's diary, a more complex picture emerges of the bourgeois country life at the end of the eighteenth century – a picture where the differences between country and town, summer and winter, isolated and integrated, do not seem to be so prominent, and a picture where new and lesser known aspects of the bourgeois holiday in the country are manifested.